

**Стратешки план
Викимедије Србије
2024 — 2026.**

Садржај

Садржај.....	1
Ретроспектива и стратешки оквир.....	2
Евалуација стратегије за период 2021 — 2023.....	3
СВОТ и ПЕСТ анализа.....	6
Вредности.....	10
Заинтересоване стране.....	10
Циљеви и план имплементације.....	11
Оквир за учење и евалуацију.....	19

Ретроспектива и стратешки оквир

Викимедија Србије је у току 2023. године започела процес креирања стратегије за период 2024 — 2026. Формирана је радна група коју су чинили два члана Управног одбора, један члан заједнице и једна запослена. Обављена је [евалуација тренутне стратегије](#), [СВОТ](#) и [ПЕСТ анализе](#). У оквиру евалуације интегрисан је и фидбек добијен од заједнице, а који се тицао оцењивања степена реализације досадашњих, као и предлагања будућих циљева организације. На овај начин заједница је активно укључена у процес креирања стратегије, чиме је Викимедија Србије имплементирала стратешку препоруку која се односи на осигуравање једнакости у доношењу одлука.

У процесу је извршено саветовање са представницом Задужбине Викимедија како би било осигурано [усклађивање докумената са стратешким препорукама покрета](#). Нацрт је представљен заједници, а потом је [финализована стратегија](#) усвојена од стране Управног одбора и представљена у годишњем плану поднетом у септембру 2023.

У свим наведеним корацима радна група је имала за циљ да сагледа рад организације, постојећу структуру, да евалуира рад у оквиру пројеката, представи изазове и научене лекције и оцени на који начин ће стратешка усмерења бити прилагођена. Прилагођавање је веома важно у раду организације, јер показује висок степен флексибилности и неопходност учења на ранијим грешкама. Ово такође омогућава усклађивање огранка са покретом и актуелним околностима.

Овај документ је структурисан тако да обухвата евалуацију стратегије за период 2021 — 2023, СВОТ и ПЕСТ анализе, постављене вредности организације, потребе и очекивања заинтересованих страна, али и циљеве, план имплементације и оквир за учење и евалуацију. Управни одбор је усвојио документ 13. новембра 2023. године.

Евалуација стратегије за период 2021 — 2023.

Стратегија Викимедије Србије која је дефинисана за период [2021 — 2023](#), била је усмерена на три области: прикупљање слободног садржаја, сарадња и умрежавање са другим организацијама и институцијама и подршка заједници. У процесу креирања нове стратегије извршена је евалуација тренутне, а у наставку је представљен резиме ове евалуације, научене лекције, као и измена средњорочних циљева организације. У том смислу представљени су нови циљеви, на који начин су измењени, као и шта више неће бити стратешки фокус.

Циљеви у оквиру стратегије 2020 — 2023.	Закључци и измене	Циљеви у оквиру стратегије 2024 — 2026.
Квалитетно умрежавање са различитим врстама институција и организација у циљу креирања слободног садржаја и коришћења заједничких ресурса	<ul style="list-style-type: none"> - фокус на одрживим и дугорочним сарадњама - јачање самосталности партнера - ширење и јачање мреже партнера ван Викимедијиног покрета 	Остваривање одрживе и дугорочне сарадње с партнерима ван Викимедијиног покрета
Смањење јаза између Википедијанаца и Викимедијанаца и тежња ка бољој комуникацији и међусобној подршци	- иако је циљ остварен, и даље ће бити улагани ресурси како би заједница била јача и здравија	Није више стратешки циљ организације.
Ширење мреже волонтера у оквиру које би се радило и на децентрализацији	<ul style="list-style-type: none"> - волонтерски капацитети су и даље приоритет у раду организације - циљ је измењен у погледу већег улагања у одрживе пројекте широм Србије 	Децентрализација активности и улагање у одрживе пројекте и заједнице широм Србије
Умножавање слободног садржаја са фокусом на квалитет истог	- циљ остаје непромењен	Развој слободног знања с фокусом на његов квалитет
Промоција слободног знања и Викимедијиног покрета и пројеката	- промоција слободног знања и покрета су важни за организацију и биће спроведени кроз остале стратешке циљеве	Циљ ће бити интегрисан у редефинисана стратешка усмерења.
/	Објашњење: Викимедија Србије је један од првих огранака насталих у свету. Годинама је развијала програме, организациону структуру, градила ресурсе и дошла до тачке где заједницама у региону може пружити подршку, како у виду пројеката, тако и у помоћи приликом формирања и покретања афилијација. Организација је у могућности да понуди временске и људске ресурсе које би волонтери у региону, али и ЦЕЕ хаб, могли да	Нови стратешки циљ: Остваривање лидерске улоге у региону у погледу покретања међурегионалне сарадње међу Викимедијиним афилијацијама и остваривање већег утицаја

	<p>користе. На овај начин омогућава се умрежавање људи који су окупљени око заједничког циља и остварују се бољи резултати. Бенефити могу бити и заједнички пројекти у циљу добијања финансијских средстава.</p>	
/	<p>Објашњење: Осим фокуса на прикупљање слободног знања, веома је важно да афилијације и заједнице омогуће једнак приступ постојећем слободном знању. То подразумева укључивање припадника и припадница социјално осетљивих, маргинализованих и недовољно заступљених група у рад на пројектима, повећање садржаја о овим темама ради повећања свести о различитим видовима дискриминације са којима се сусрећу, као и развијање алата који ће олакшати приступ и могућност доприноса пројектима. Викимедија Србије већ низ година развија активности које за циљ имају повећање разноликости заједнице и самим тим здравије радно окружење у којој се охрабрују систем подршке и међусобна сарадња.</p>	<p>Нови стратешки циљ: Повећање инклузије и разноликости заједнице и садржаја на Викимедијиним пројектима</p>

Научене лекције у оквиру постављених циљева

Квалитетно умрежавање са различитим врстама институција и организација у циљу креирања слободног садржаја и коришћења заједничких ресурса

Викимедија Србије се у последње три године фокусира на не само на успостављање сарадњи и ширење мреже партнера, већ и на осигуравање одрживости истих. То подразумева да партнери са којима су пројекти реализовани, након завршетка истих настављају рад у оквиру организације и иницирају нове идеје. У циљу повећања одрживости и органског раста волонтерских капацитета организације, Викимедија Србије охрабрује самосталност тимова волонтера који су укључени у реализацију сарадњи. То даље доводи до веће децентрализације и ширења организације. Самосталност не значи одсуство подршке организације, већ могућност да партнери имају већу слободу и мотивацију за имплементацију заједничких подухвата.

Услед стања са институцијама културе у Републици Србији, подршка Министарства културе је један од пресудних фактора за успостављање сарадње и остваривање контакта са институцијама. Ова врста подршке није само финансијске природе, већ повећава релевантност пројекта, омогућава лакшу комуникацију са институцијама

културе и показује повећање свести органа власти у Србији, како о дигитализацији, тако и о слободном знању.

Још један бенефит сарадњи је коришћење заједничких ресурса које организација и институције имају. То подразумева коришћење комуникационих канала партнера ради бољег допирања до циљне групе, опреме, инфраструктуре, али и волонтерских капацитета. Такође, донације и инкајнд донације су веома значајне за организацију и ширење њених финансијских капацитета. Не рачунајући донације које су остварене од стране Задужбине Викимедија, чланарине и донације физичких лица, Викимедија Србије је од 2021. до јула 2023. године стекла 138.633,53 евра. Ове донације су веома значајне, јер показују колико је организација увећавала капацитете, али и спремност партнера да пружи подршку кроз различите ресурсе.

Смањење јаза између Википедијанаца и Викимедијанаца и тежња ка бољој комуникацији и међусобној подршци

У циљу боље и транспарентније комуникације између Викимедијанаца и Википедијанаца, Викимедија Србије најпре је уступала своје ресурсе уредницима и уредницима како би њихов рад био олакшан. Заједница је могла да користи комуникационе канале и догађаје организације како би најавила акције, маратоне или друга дешавања на Википедији. Викимедија Србије је одлучила да више укључи заједницу у организовање појединих пројеката, како би иста могла да утиче на планирање активности и прилагођавање истих. Осим наведеног, у претходне три године допринос заједнице је истакнут кроз награде, попут најважније награде Бранислав Јовановић, али и награде за најбољи пројекат године, Википедијанца године и слично. У циљу досезања до нових корисника и уредника, у протекле три године коришћени су и нови комуникациони канали, попут Дискорда, али и глобалних платформи као што је диф. Чест фидбек од заједнице је и да је потребно више користити друштвене мреже, па су активности на њима такође појачане.

Иако је циљ остварен, и даље ће бити улагани ресурси како би заједница била јача и здравија. Као што је наведено у табели, ово неће више бити стратешки фокус, али ће бити инкорпорирано кроз пројектне и друге активности организације.

Ширење мреже волонтера у оквиру које би се радило и на децентрализацији

Период на који се стратегија односила је свакако изазован по питању ангажованости волонтера. Пандемија је донела немогућност организовања догађаја уживо, па самим тим и изазове по питању мотивације чланова и чланица заједнице. У 2022. години последице ових изазова су се највише осетиле. Како би исте биле минимализоване, у 2023. години Викимедија Србије је увела тромесечне статусне састанке које обавља са вођама пројеката и тако омогућава већу подршку пројектима, али и транспарентност у погледу прогреса. Оваква комуникација омогућила је боље решавање конфликта, јасније циљеве, међусобну бољу подршку и квалитетнију сарадњу.

Од 2021. до јула 2023. године Викимедија Србије је подржала 49 пројеката које су водили волонтери, појединачно или са својим тимовима. Ово су пројекти кроз које се охрабрује заједница да реализује своје идеје, али и укључују нови људи са којима није

раније успостављена сарадња. Најчешћи је случај да су пројекти ван Београда чиме се ради на децентрализацији, не само по питању активности, већ и по питању разноликости садржаја који се кроз њих прикупља. Током овог периода настављено је са праксом да микрогрантови више буду усмерени на почетнике, док су годишњи грантови за искусније чланове заједнице.

Умножавање слободног садржаја са фокусом на квалитет истог

Када говоримо о квалитету садржаја, Викимедија Србије је кроз програмске активности радила на већем броју обука кроз које је истакнут значај квалитета у односу на квантитет, односно фокус је стављен на референце, правилну категоризацију, релевантност, садржајније чланке, непокривен материјал и коришћење материјала. Обуке и консултације су се обављале кроз пројекат Википедија у школама, кроз рад Вики амбасадора, а потом и рад Википедијанаца стажиста. Осим тога, покренут је и посебан пројекат [Вики помоћник](#), где уредник Википедије нуди савете, обуке и усмерења за нове људе који имају жељу да допринесе пројекту.

Кампања које је у великој мери утицала на квалитет је свакако 1либ1реф. Три године заредом уредници Википедије на српском били су најбољи на глобалу. Укупно 96 учесника унело је 39.881 измену.

Промоција слободног знања и Викимедијиног покрета и пројеката

Иако организација нема особу која се директно бави медијима, остварени су успешни резултати у погледу медијске покривености. Са поновним увођењем позиције извршног директора почетком 2023. године, више ресурса ће бити издвојено за односе са јавношћу.

Када говоримо о дигиталним медијима, од почетка 2021. до јула 2023. године, на Фејсбук профилу организације објављено је 167 постова, а на Инстаграму 121, од којих је 9 било плаћено. Уочено је да су рекламе на Фесјбуку много ефектније, за разлику од Инстаграма. Са друге стране видљивост без плаћене рекламе је боља на Инстаграму.

Викимедија Србије је у оквиру својих програма, за три године, укључила преко 4000 учесника, односно особа које су на неки начин чуле о слободном знању, пројектима, могућности да истим допринесе, као и о глобалном покрету. Представници организације учествовали су како на Викимедијиним, тако и на другим тематским конференцијама. Ови догађаји су веома значајни, јер су у великом броју случајева донели нове контакте и познанства која су касније преточена у сарадње.

СВОТ и ПЕСТ анализа

СВОТ анализа представља корисну технику за разумевање снага и слабости организације, као и за препознавање прилика које су нам отворене и претњи које би могле угрозити наше пројекте и активности. Дакле сагледавају се интерне ствари (снаге и слабости) на које се може утицати и екстерне (могућности и претње) на које немамо утицај, али их можемо или искористити или заобићи или умањити ефекте.

СВОТ анализа

ВМРС	Снаге/могућности	Слабости/претње
Интерне	<p>Снаге:</p> <ul style="list-style-type: none"> • изграђена организација са добрим реномеом • примена успешних модела сарадњи и дугорочна одржива партнерства • експертиза у домену пројеката слободног знања • стабилна структура запослених и проширени капацитети (позиција извршног директора) чиме се још више смањило микроменаџмент у оквиру Управног одбора • раст програма • добра сналажљивост у кризним ситуацијама • искуство у организацији међународних конференција и пројеката • искуство у проналажењу екстерног финансирања • укљученост у међународне пројекте, кампање и рад покрета • повећање диверзитета заједнице 	<p>Слабости:</p> <ul style="list-style-type: none"> • немогућност да одговоримо на све потребе у локалу и региону у погледу ресурса и капацитета • недовољна заступљеност сестринских Викимедијиних пројеката (Викиречник, Википодаци, Викизворник...) у активностима организације • ограничени технички ресурси • “прегоревање” волонтера • недовољно активни волонтери • ограничени капацитети за развој фандрејзинга и недовољан број донатора
Екстерне	<p>Могућности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • увођење нових пројектних модела сарадњи и повећање импакта • утицај државних органа задужених за културу на институције културе • могућност ширења финансијских капацитета кроз коришћење различитих фондова (министарства, амбасаде, фондови...) и фандрејзинг платформи • могућност адаптирања Викимедијиних пројеката на различите услове (онлајн рад приликом пандемије) • дигитализација као стратешки фокус државе • нефинансијске донације (простор, опрема...) • сарадња са непрофитним сектором у Србији • коришћење тематских догађаја и конференција за промоцију слободног знања и рада организације • коришћење заједничких ресурса партнера • Викимедија Србије је постала чланица Викимедије Европе и потенцијално може искористити саветодавну улогу коју организација може да обезбеди. 	<p>Претње:</p> <ul style="list-style-type: none"> • финансијска зависност од Задужбине Викимедија • инфлација и последице финансијске кризе • развој вештачке интелигенције • тренд лакшег добијања информација путем апликације ChatGPT • различити стратешки фокуси институција у односу на Викимедију Србије • неразумевање концепта слободног знања од стране потенцијалних партнера • недовољна развојеност Србије, мали државни буџет за културу, бирократија • недовољно времена волонтера који имају више улога • непредвиђени светски догађаји и кризе попут пандемије

Коментари и закључци на основу анализе:

- У оквиру СВОТ анализе увиђа се више снага и могућности, што је дефинитивно нешто што је позитивно у анализи и што треба искористити у будућем раду организације.
- Викимедија Србије је у претходне три године напредовала у погледу интерних снага, ресурса и позиције коју је заузела. Резултати се огледају кроз годишње програмске активности, ширење истих, измена структуре организације, потом и коришћења других фондова и учешће у глобалним пројектима и кампањама.
- Србија и даља знатно улаже у дигитализацију и тај стратешки правац треба искористити и наставити са интегрисањем Викимедијиних пројеката у државне институције.
- Иако добијамо већу финансијску подршку, ипак смо зависни од Задужбине што се функционисања канцеларије и запослених тиче.
- Потребно је додатно радити на развоју капацитета организације како би што већи број пројеката могао да буде подржан, како на локалу и децентрализовано, тако и на нивоу региона.

ПЕСТ анализа

ПЕСТ анализа се бави проучавањем окружења кроз анализу политичких, економских, социо-културолошких и технолошких фактора.

- **Политички фактори**
  - Промене у политичком окружењу Србије су честе, јер зависе од владајуће политичке структуре која се мења на изборима.
  - Функционисање државних институција врло често је условљено владајућом структуром и ометано компликованом администрацијом и бирократијом.
  - Србија је земља кандидат за чланство у ЕУ што нам омогућава лакше повезивање са оградима који се налазе у државама чланицама ЕУ, мада је потребно имати у виду нестабилну политичку ситуацију због бројних протеста и инфлације.
  - Србија има Закон о забрани дискриминације, што је веома важно за нови Програм разноликости који организација реализује од почетка 2023. године.
- **Економски фактори**
  - Викимедија Србије је као невладина организација ослобођена ПДВ-а.
  - Инфлација и последице економске кризе су утицале на буџет, као и на опадање животног стандарда запослених. Београд се ценовно значајно издваја од других градова.
  - Србија има најмањи издвојен буџет за културу у региону.
  - У Србији и региону покренуте су нове платформе за прикупљање средстава, а усмерене на непрофитне организације и специфичне пројекте из области образовања и културе.
  - У оквиру различитих фондова расписују се конкурси за пројекте који, уколико се уклапају тематски, Викимедија Србије користи и аплицира.

- Још увек не постоји развијена култура давања донација од стране физичких лица.
  - Србија ради активно на процесу дигитализације, што културног наслеђа, што пословних процеса. Од прошле године је уведен Систем за израду и пријем електронских фактура којим се олакшава слање документације. Сваки фискални рачун сада садржи QR код којим се лако може проверити валидност фактуре.
  - Држава је почетком 2020. године почела да даје подстицаје за новозапослена лица која нису претходно била запослена код других послодаваца, што је смањило доприносе за два новозапослена лица. Иако ће ови подстицаји важити до краја следеће године, Викимедија Србије свакако прати потенцијалне нове олакшице.
- **Социо-културолошки фактори**
    - Иако се свест о волонтирању променила, и даље постоји већа тенденција људи да волонтирају тамо где би постојала могућност запошљавања. Ово је условљено лошијим животним стандардом у Србији и неопходношћу за егзистенцијалном стабилношћу (нарочито студената).
    - Приметна је велика разлика у погледу социо-културолошких фактора између Београда као главног града и других градова у Србији.
    - Србија игра важну улогу у региону што може повољно утицати и на регионалну сарадњу Викимедије Србије и других заједница на Балкану.
    - Иако је централизација и даље присутна у погледу расподеле средстава и догађаја који се у већини случајева одржавају у Београду, приметан је пораст активности у другим, мањим градовима. Мањи градови су у неким случајевима више расположени за сарадњу, управо због мањка других активности. Са друге стране, постоји ризик од слабије инфраструктуре и опреме.
  - **Технолошки фактори**
    - Најзначајнији аспект у погледу технолошких фактора јесте развој вештачке интелигенције и на који начин ће то утицати на Викимедијине пројекте.
    - Србија може бити подобна земља за иновације будући да се значајно улаже у дигитализацију и пројекте који имају за циљ технолошки развој.
    - У образовном систему се више пажње обраћа на дигиталну писменост наставника.
    - Иако је Википедија на српском увела измене у интерфејсу и одређене алатке, и даље код неког дела заједнице постоји одређен отпор према променама.
    - Партнери Викимедије Србије и даље имају баријере са опремом, али се то превазилази са уступањем опреме организације или коришћењем опреме партнера.

Вредности

Рад организације, пројекти и активности који се реализују заснивају се на скупу вредности којима организација тежи и које примењује:

- Ми промовишемо **слободно знање**, слободне лиценце и формате у циљу стварања знања доступног свима;
- Ми снажно подржавамо сваки облик **волонтирања** у друштву и давања доприноса заједници;
- Ми смо **транспарентна** организација која свој рад, резултате, успешне моделе и научене лекције дели на локалном и глобалном нивоу, уједно са Викимедијиним афилијацијама, као и са партнерима ван Викимедијиног покрета;
- Ми тежимо **инклузији**, промовишемо **разноликост заједнице** и **осуђујемо сваки вид дискриминације**;
- Ми охрабрујемо **децентрализацију** како би волонтери у целој Србији могли да учествују у нашим активностима, покрећу иницијативе и тако поспешују активизам;
- Ми верујемо да остваривањем **дугорочних и одрживих сарадњи** можемо да остваримо много већи утицај на друштво.

Заинтересоване стране

Заинтересоване стране које могу утицати на ефикасност активности и рада организације су представљене у табели. У циљу што боље имплементације стратегије, потребно је да сагледамо њихова очекивања и потребе и да покушамо да јачамо међусобне односе.

Заинтересоване стране	Потребе и очекивања
Управни одбор	<ul style="list-style-type: none"> • Едукација и ресурси на располагању • Интегритет • Транспарентност • Већа разноликост • Добра комуникација • Подршка
Чланови удружења и волонтери	<ul style="list-style-type: none"> • Транспарентност и здрава комуникација • Подршка у реализацији пројеката (у погледу финансијских и других ресурса) • Подршка и захвалност
Запослени	<ul style="list-style-type: none"> • Стабилна структура • Баланс између приватног и пословног живота • Постављање и достизање јасних и претходно дефинисаних циљева • Тимски дух • Редовни састанци ради одржавања добре комуникације и избегавања неспоразума • Јасна квартална задужења

Уредници на пројектима	<ul style="list-style-type: none"> ● Подршка ● Захвалност и награђивање ● Мотивација ● Координација између Задужбине и уредника ● Интегрисање заједнице у глобални покрет ● Међусобно поверење
Партнери	<ul style="list-style-type: none"> ● Професионализам ● Одрживост и дугорочност ● Коришћење заједничких ресурса ● Ефикасност ● Међусобна подршка
Задужбина Викимедија	<ul style="list-style-type: none"> ● Добра комуникација ● Поштовање рокова, извештаја и планова ● Поштовање правила покрета и усклађеност са стратегијом покрета ● Комуницирање потреба
Викимедијин покрет	<ul style="list-style-type: none"> ● Укљученост у рад покрета ● Регионална подршка ● Разумевање и поштовање вредности ● Дељење ресурса ● Заједнички пројекти
Медији	<ul style="list-style-type: none"> ● Успостављање сталних партнера ● Јасна и прецизна комуникација ● Достављање провереног садржаја ● Професионализам
Корисници	<ul style="list-style-type: none"> ● Рад на повећању квалитета садржаја ● Рад на увећању проверљивих извора ● Комуникација ● Едукација

Циљеви и план имплементације

Викимедија Србије је у процесу израде стратегије дефинисала примарне и секундарне циљеве, а на основу евалуације тренутне стратегије, СВОТ и ПЕСТ анализа. У фази израде евалуације укључена је и заједница, која је у оквиру упитника могла да искаже не само у којој мери је организација испунила циљеве, већ и којим циљевима треба да стреми у будућности.

Примарни циљеви су основни, кључни и најважнији циљеви којима организација тежи. Они представљају основу за доношење одлука, усмеравају активности и помажу у расподели ресурса како би се постигли жељени резултати. Осим њих, у наставку су наведени и секундарни циљеви који разлажу комплексне и обимне циљеве на кораке који лакше могу бити координисани.

1. примарни циљ: Развој слободног знања са фокусом на његов квалитет			
<p>Објашњење: Викимедија Србије сматра да је развој слободног знања примарни део рада организације и као такав, увек ће бити главни фокус. Као приоритет у оквиру овог циља поставља се квалитет садржаја, што утиче на општи квалитет пројеката и мотивацију нових уредника и уредница да постану део заједнице. Организација ће наставити с развојем ресурса који могу значајно утицати на квалитет, попут едукативних материјала, онлајн и офлајн обука, промоцијом доступних алата и кампањама које за циљ имају повећање референцираног садржаја.</p>			
Секундарни циљеви			
Омогућавање што квалитетније обуке кроз коришћење доступних алата и развој ресурса за обуке	Повећање свести о значају и потреби за слободним знањем	Јачање људских ресурса који ће бити усмерени на праћење квалитета садржаја, истраживање узрока лошег садржаја и развоја нових приступа у обукама	Јачање техничких ресурса који би олакшали новим уредницима и уредницама савладавање техничких вештина
План имплементације			
<ul style="list-style-type: none"> • праћење и увођење нових алата намењених лакшем савладавању техничких вештина • развијање ресурса за обуке у сарадњи са партнерима (презентације, брошуре, видео материјали) • усклађивање обука са развојем вештачке интелигенције, а у складу са прилагођавањем покрета 	<ul style="list-style-type: none"> • коришћење приступа одозго-надоле ради креирања бољег утицаја на друштво • учешће на тематским локалним и глобалним конференцијама, а у циљу ширења свести о слободном знању • едукација заинтересованих страна и јавности 	<ul style="list-style-type: none"> • јачање волонтерских капацитета (најпре амбасадора) у циљу боље координације учесника који доприносе Викимедијиним пројектима • покретање истраживачких пројеката са циљем истраживања узрока лошег квалитета садржаја и учешће у истраживачким пројектима Задужбине Викимедија • увођење иновативних приступа обукама 	<ul style="list-style-type: none"> • успостављање сарадње са техничким факултетима чији студенти кроз праксу могу помоћи јачању техничких решења • потенцијално запошљавање особе која би радила на јачању техничких ресурса (одређен број сати недељно)
Образовни програм ГЛАМ Програм	Образовни програм ГЛАМ Програм	Образовни програм Програм Разноликости	Образовни програм

Програм Разноликости	Програм Разноликости		Организационо планирање
----------------------	----------------------	--	-------------------------

2. примарни циљ: Остваривање лидерске улоге у региону у погледу покретања међурегионалне сарадње међу Викимедијиним афилијацијама и остваривање већег утицаја

Објашњење: Викимедија Србије је један од првих огранака насталих у свету. Годинама је развијала програме, организациону структуру, градила ресурсе и дошла до тачке где заједницама у региону може пружити подршку што у виду пројеката, што у помоћи приликом формирања и покретања афилијација. Организација је у могућности да понуди временске и људске ресурсе које би волонтери у региону, али и ЦЕЕ хаб, могли да користе. На овај начин омогућава се умрежавање људи који су окупљени око заједничког циља и остварују се бољи резултати. Бенефити могу бити и заједнички пројекти у циљу добијања финансијских средстава.

Секундарни циљеви

Пружање саветодавне подршке заједницама и афилијацијама у региону у погледу реализације пројеката и формирања афилијација

Узимање учешћа и покретање регионалних и међународних пројеката који за циљ имају праћење технолошких трендова и имплементацију истих

Стремљење ка развоју финансијских ресурса и већој независности организације

План имплементације

- учешће у управљачком телу ЦЕЕ хаба
- јачање заједница у региону кроз заједничке пројекте и интеграција у глобални покрет
- пружање саветодавне улоге у региону (креирање грант предлога, покретање кампања, грађење капацитета...)
- креирање ресурса за учење и коришћење канала комуникације покрета и дељење истих

Регионална сарадња

- узимање учешћа у глобалним тимовима који имају за циљ дељење добрих пракси и ресурса (нпр. Let's connect)
- координација регионалних и међународних пројеката попут 1lib1ref (BMPC је координатор кампање на ЦЕЕ региону)
- праћење технолошких трендова и усклађивање активности са њима

Образовни програм

- годишњи планови код Задужбине Викимедија (General Support Grants)
- креирање предлога у сарадњи са BM афилијацијама ради коришћења других фондова (нпр. Research Fund)
- одржавање инкајнд донација
- учешће на конкурсима фондова у Србији
- покретање кампања мањих обима у циљу прикупљања финансијских средстава

Организационо планирање	ГЛАМ Програм Програм Разноликости	Регионална сарадња Сарадња између афилијација Организационо планирање
-------------------------	--------------------------------------	---

3. примарни циљ: Остваривање одрживе и дугорочне сарадње с партнерима ван Викимедијиног покрета

Објашњење: Викимедија Србије има изграђену мрежу партнера у оквиру свих својих програма, што укључује државне институције, али и невладине организације сличних циљева. Кроз квалитетне сарадње остварују се мултипликовани резултати, омогућава се коришћење ресурса партнера, олакшава се комуникација и приступ жељеним циљним групама и повећава свест и видљивост организације. Разнолика мрежа партнера такође омогућава увођење различитих перспектива у раду и тако веће флексибилности код пројектних модела.

Секундарни циљев

Улагање у постојеће partnере, њихову мотивацију и жељу да наставе сарадњу

Већа медијска присутност и остваривање медијских партнерстава

Грађење брэнда и репутације организације која је препознатљива и водећа организација у свету слободног знања

План имплементације

- слушање потребе партнера ради остваривања обостраних бенефита
- пружање додатне едукације, временских и људских ресурса
- јасна и транспарентна комуникација приликом дефинисања циљева и расподела задужења
- међусобна подршка и истицање захвалности
- праћење и имплементација техничких алата који могу повећати ефикасност

- потписивање меморандума о сарадњи
- успостављање мреже сталних медијских партнера
- креирање плана оглашавања у традиционалним медијима
- креирање плана оглашавања у дигиталним медијима
- праћење медијских објава и креирање плана на основу уочавања повећане/смањене видљивости

- улагање у вредности организације ради грађења брэнда
- учешће на локалним и међународним тематским конференцијама и стручним скуповима
- израда научних радова
- улагање у нова партнерства

<ul style="list-style-type: none"> тежња ка осамостаљивању партнера 		
Образовни програм ГЛАМ Програм Програм Разноликости	Организационо планирање Медији	Организационо планирање Еду, ГЛАМ, Разноликост

4. примарни циљ: Повећање инклузије и разноликости заједнице и садржаја на Викимедијиним пројектима

Објашњење: Осим фокуса на прикупљање слободног знања, веома је важно да афилијације и заједнице омогуће једнак приступ постојећем слободном знању. То подразумева укључивање припадника и припадница социјално осетљивих, маргинализованих и недовољно заступљених група у рад на пројектима, повећање садржаја о овим темама ради повећања свести о различитим видовима дискриминације с којима се сусрећу, као и развијање алата који ће олакшати приступ и могућност доприноса пројектима. Викимедија Србије већ низ година развија активности које за циљ имају повећање разноликости заједнице и самим тим здравије радно окружење у којој се охрабрују систем подршке и међусобна сарадња.

Секундарни циљеви

Улагање у здравију заједницу	Повећање свести не само о доступности знања, него о приступу једнаком за све, а нарочито за маргинализоване и недовољно представљене групе	Развијање алата који ће омогућити припадницима осетљивих, дискриминисаних и недовољно заступљених група једнак приступ постојећем слободном знању	Повећање садржаја о припадницима поменутих група Повећање броја уредника и уредница из поменутих група
------------------------------	--	---	---

План имплементације

<ul style="list-style-type: none"> организовање тренинга развоја меких вештина едукација заједнице о универзалном кодексу понашања примена Политике 	<ul style="list-style-type: none"> организовање трибина, округлих столова и дискусија на ову тему у оквиру ВМРС догађаја успостављање и одржавање сарадњи са организацијама 	<ul style="list-style-type: none"> истраживање потреба групе, а у вези са једнаким приступом ВМ пројектима успостављање сарадње са развијенијим огранцима у циљу развоја алата 	<ul style="list-style-type: none"> организовање акција, уређивачких маратона, такмичења и радионица уређивања ВМ пројеката успостављање сарадње са институцијама и невладиним
--	---	--	---

<p>пријатељског простора</p> <ul style="list-style-type: none"> • примена Закона о заштити података 	<p>које се баве овом тематиком</p> <ul style="list-style-type: none"> • истраживачки радови 	<ul style="list-style-type: none"> • прикупљање средстава ради развоја алата 	<p>организацијама које окупљају циљну групу</p> <ul style="list-style-type: none"> • пружање сталне подршке
<p>Програм разноликости Организационо планирање</p>	<p>Програм разноликости</p>	<p>Програм разноликости</p>	<p>Програм разноликости</p>

5. примарни циљ: Децентрализација активности и улагање у одрживе пројекте и заједнице широм Србије

Објашњење: Децентрализација активности је веома важна за организацију. Она пружа једнаке могућности за волонтере из разних градова Србије, охрабрује њихову самосталност, уз паралелну подршку у погледу развоја личних вештина, вештина вођења пројеката, као и подршку у виду обука уређивања пројеката. Крајњи циљ организације је органски раст и ширење капацитета што доводи до квалитетнијих резултата.

Секундарни циљеви

Јачање волонтерских ресурса

Охрабривање самосталних и одрживих волонтерских тимова

Органски раст организације и ширење ресурса

План имплементације

- додела микрогрантова и годишњих грантова волонтерским пројектима у разним деловима Србије
- регрутација волонтера из различитих градова
- едукација запослених и волонтера из партнерских организација и институција у циљу коришћења заједничких људских ресурса

- додела микрогрантова и годишњих грантова волонтерским пројектима у разним деловима Србије
- ВМРС као систем подршке, а не као иницијатор и реализатор активности
- одржавање тромесечних састанака са вођама пројеката ради пружања подршке, саветовања и умрежавања волонтера
- охрабривање покретања нових идеја и иницијатива у разним деловима Србије

- рад на већој видљивости организације и пројеката
- органски раст организације кроз улагање у самосталне тимове и обуке тренера
- коришћење ресурса партнерских организација и институција

<ul style="list-style-type: none"> • организовање пракси у ВМРС кроз образовни програм • организовање догађаја намењених за регрутацију волонтера (кампови, конференције, окупљања...) 		
<p>Образовни програм ГЛАМ програм Програм разноликости</p>	<p>Образовни програм ГЛАМ програм Програм разноликости</p>	<p>Организационо планирање Подршка заједници</p>

Циљеви				
Развој слободног знања с фокусом на његов квалитет	Остваривање лидерске улоге у региону	Остваривање одрживе и дугорочне сарадње с партнерима ван Викимедијиног покрета	Повећање инклузије и разноликости заједнице и садржаја на Викимедијиним пројектима	Децентрализација активности и улагање у одрживе пројекте и заједнице широм Србије
Таргети				
20% повећан садржај на Викимедијиним пројектима у односу на претходне три године	лидерска улога у ЦЕЕ хабу (управљачки одбор) активирање бар једне заједнице у региону	ретенција партнера у пројектима и наставак успостављених сарадњи улагање у постојеће сарадње увећана мрежа партнера за 10%	повећан број уредника и уредница из осетљивих група од 5 до 10 % повећан незаступљен садржај за 15 %	самостални волонтерски пројекти са тимовима који даље спроводе едукацију географски распоређени пројекти у Србији флексибилан систем доделе грантова

		ширење облика партнерстава (медијска, инкајнд...)		
--	--	---	--	--

Оквир за учење и евалуацију

Оквир се заснива на константном фокусу на учење и то нарочито на гајењу услова за колаборативно учење, уз могућност подршке и професионалног усавршавања. Праћење пројеката, евалуација и извештавање важни су кораци у томе. Кроз њих се сагледавају остварени резултати, постигнути циљеви, а потом и укупан утицај који је остварен у локалној, регионалној и глобалној заједници. Праћење активности и резултата током трајања и након завршетка периода за који стратегија важи подразумева да се надгледају пројекти и њихов прогрес, да се обезбеди подршка у реализацији активности уколико је она потребна и да се резултати прикупљају и бележе.

Дељење успешних прича, научених лекција и извештавање

Викимедија Србија креира интерне и јавне извештаје на тромесечном, шестомесечном и годишњем нивоу. У овим документима представљају се реализоване активности и упоређују планирани и остварени циљеви. Тромесечни извештаји су интерни и помажу у оцењивању тренутног рада и усмеравају ресурсе тамо где је потребно како би прогрес био бољи. Шестомесечни и годишњи извештаји су јавни, објављују се на Мети, а деле и са локалном и глобалном заједницом у циљу добијања фидбека.

Извештаји			
Период (за сваку годину)	Садржај	Видљивост	Преглед
Јануар - Март	<ul style="list-style-type: none"> * реализоване активности * достигнути таргети * изазови 	Интерни	Управни одбор, запослени
Јануар - Јун	<ul style="list-style-type: none"> * реализоване активности * упоређивање планираних и достигнутих таргета * успешне приче и научене лекције * даљи кораци * изјаве волонтера 	Јавни (мета, мејлинг листа, Дискорд, месечник)	Управни одбор, запослени, локална и глобална заједница
Јул - Септембар	<ul style="list-style-type: none"> * реализоване активности * достигнути таргети * изазови 	Интерни	Управни одбор, запослени
Јануар - Децембар	<ul style="list-style-type: none"> * реализоване активности 	Јавни (мета, мејлинг листа,	Управни одбор, запослени,

	<ul style="list-style-type: none"> * упоређивање планираних и достигнутих таргета * успешне приче и научене лекције * даљи кораци * изјаве волонтера 	Дискорд, месечник)	локална и глобална заједница
--	--	--------------------	------------------------------

Осим званичних извештаја, Викимедија Србије дели резултате пројеката, кампања, успешне приче и новости из покрета на неки од следећих начина:

<i>Тип</i>	<i>Садржај</i>	<i>Намењено</i>
Локални месечници (мејлинг листе, сајт)	месечни преглед активности по програмима (реализовани и планирани), медији, вести из света	<ul style="list-style-type: none"> ● заједница уредника ● чланови и чланице ВМРС ● партнери
ЦЕЕ хаб месечници (Мета)	најистакнутије вести, месечни преглед активности по програмима у циљу дељења успешних прича и повезивања са регионом	ЦЕЕ заједница
Еду и ГЛАМ месечници (outreach)	најистакнутије вести из програма	<ul style="list-style-type: none"> ● глобална заједница ● партнери
Канали комуникације (сајт, мејлинг листе, друштвене мреже, Дискорд, Трг)	најава пројеката, извештаји, планови, окупљања, прикупљање фидбека, позив за доделу грантова	<ul style="list-style-type: none"> ● заједница уредника ● чланови и чланице ВМРС ● волонтери ● партнери ● Управни одбор
Диф блог	успешне приче и дељење занимљивости из локалне заједнице	глобална заједница
Локалне конференције и стручни скупови	представљање резултата пројеката, позив за учешће, успостављање контаката за будућа партнерства, регрутација волонтера	<ul style="list-style-type: none"> ● партнери ● будући волонтери ● донатори
Канали партнера	прослеђивање вести и позива за учешће	<ul style="list-style-type: none"> ● партнери ● потенцијални учесници на пројекту ● будући волонтери

Евалуација стратегије

Евалуација стратегије је јако важан корак у креирању наредне стратегије, јер се у њој могу открити успешни модели сарадње, али и направљене грешке на којима се може учити. Такође је добар начин да заједница искаже мишљење о генералном раду организације и на који начин Викимедија Србије може пружити помоћ. На основу горепомнутих докумената, као и на основу анкете за заједницу која ће бити спроведена у 2024. години, биће спроведен процес евалуације. Документ ће потом бити објављен и доступан заједници у циљу добијања повратне информације.

Евалуација ће бити део процеса израде наредне стратегије и обухватиће следеће кораке:

- Интерна евалуација имплементације стратегије и стратешког плана
  - Упоредивање планираних и остварених циљева на основу тромесечних, шестомесечних и годишњих извештаја
  - Упоредивање елемената СВОН и ПЕСТ анализе и промена које су се догодиле
  - Сагледавање изазова и начина на који су решени
- Евалуација стратегије од стране заједнице која ће омогућити укључивање заједнице у процес, као и могућност поделе моћи одлучивања
  - Давање оцене у којој мери је стратегија спроведена
  - Представљање изазова
  - Представљање нужних измена у будућности
  - Остале сугестије и коментари
- Креирање јединственог документа у ком ће бити представљена евалуација
  - Представљени резултати интерне евалуације и евалуације од стране заједнице
  - Обједињене успешне приче и научене лекције
  - Представљени очекивани и остварени резултати на основу стратешких усмерења

Стратешки план израдила:
Ивана Маџаревић
извршна директорка Викимедије Србије

Усвојен:
Управни одбор Викимедије Србије
13.11.2023.